

Täysistunto

Torstai 12.4.2018 klo 16.00—19.53

3. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2017

Kertomus K 7/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.02 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvostossa tapahtuu monenmoista. Valtuuskuntamme tuli juuri eilen Islannin Akureyrasta, jossa pidettiin teemaistunto aiheesta meri. Meri ja meriympäristö ovat pohjoismaisen yhteistyön painopistealueet tänä vuonna Norjan toimiessa Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaana. Norjan tavoitteena on, että Pohjoismaat vievät yhdessä eteenpäin meriresurssien säännöstelyä ja kestävää hyödyntämistä.

Vuoden 2017 Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaana... [Hälinää]

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Rauhoitutaanpa ja kuunnellaan valtuuskunnan puheenjohtajan puheenvuoro.

Näin, kiitoksia, arvoisa puhemies.

Eli vuonna 2017 Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaana toimi Suomi. Puheenjohtajuus tarkoitti, että neuvoston työtä johtivat suomalainen presidentti ja varapresidentti ja että Pohjoismaiden neuvoston 69. täysistunto järjestettiin tässä rakennuksessa, Eduskuntatalossa, syksyllä 2017. Lisäksi Suomen Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta oli laatinut määrätietoisen puheenjohtajuusohjelman.

Kolme pääteemaa puheenjohtajuusohjelmassamme olivat sivistyksen Pohjola, puhtaan energian Pohjola sekä verkostoituva Pohjola. Poikkileikkaava teema puheenjohtajuusohjelmassa oli pohjoismaisten rajaesteiden poistaminen. Lisäksi Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlallisuuksien teema Yhdessä — Tillsammans näkyi puheenjohtajuuskaudella.

Sivistyksen Pohjola tarkoitti pohjoismaisen osaamisen ja koulutuksen sekä kansansivistyksen ja kulttuurin esille tuomista. Puhtaan energian Pohjola sisälsi pohjoismaisten energiamarkkinoiden ja bioenergian edistämistä sekä Pariisin ilmastopäätöksen yhteispohjoismaista seurantaa. Verkostoituva Pohjola toi huomiota arktisiin kysymyksiin ja liikkuvuuteen sekä sen esteisiin Pohjolassa.

Suomi ja Pohjoismaat ovat eläneet yli 200 vuotta ilman keskinäisiä sotia. Suomi itsenäisenä valtiona on luonnollinen osa pohjoismaista yhteistyötä. Puheenjohtajuusvuoden aikana muille pohjoismaalaisille kerrottiin Suomen historiasta ja Suomelle tärkeää juhlavuotta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

juhlistettiin yhdessä pohjoismaisen perheemme kanssa. Samalla kerrottiin suomalaisille pohjoismaisuuden tärkeydestä ennen ja nyt.

Poikkileikkaava teema puheenjohtajuusohjelmassa oli rajaesteiden poistaminen. Pohjoismaiden välinen liikkuvuus on tärkeää ja liittyy tiiviisti talouskasvuun ja työllisyyden lisäämiseen. Suomi halusi puheenjohtajuuskaudellaan nostaa rajaesteet ja niiden purkamisen vahvasti poliittiseen fokukseen: miten poistetaan rajaesteitä, miten estetään uusien rajaesteiden syntyminen ja miten tuodaan lisää tietoisuutta asian osalta niin kansallisiin parlamentteihin kuin myös ministeriöihin? Tavoitteena oli tehdä Pohjolan kansalaisten arjesta helpompaa liikkumisen osalta. Tämän osalta saatiin puheenjohtajuusvuonna paljon aikaiseksi. Myös täällä eduskunnassa meidän tulisi toimia niin, että uusia rajaesteitä ei synny, kun laadimme uusia lakeja tai kun implementoimme EU-direktiivejä.

Pohjoismaiden neuvosto on kertomusvuonna harjoittanut aktiivista tiedotus- ja painostustoimintaa Pohjoismaiden hallituksia kohtaan näissä rajaestekysymyksissä. Esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston syksyn 2017 istunnon huippukokous pohjoismaisten pääministerien kanssa käytiin juuri tästä temasta. Suomen valtuuskunta ja neuvoston presidentti sekä allekirjoittanut eli varapresidentti ovat olleet aloitteellisia rajaestekysymysten esille nostamisessa.

Tehokas pohjoismainen rajaestetyö edellyttää tehokasta organisaatiota. Suomen valtuuskunta teki viime vuonna jäsenehdotuksen, jossa muita Pohjoismaita kannustetaan järjestämään poikkihallinnollista rajaestetyön organisoimista. Jäsen ehdotus esiteltiin neuvoston istunnossa täällä Helsingissä, ja sen käsittely jatkuu tänä vuonna.

Pohjoismaiden neuvosto käsittelee yhä enemmän ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisia kysymyksiä, ja nämä kysymykset olivat vahvasti näkyvillä myös kertomusvuoden istunnossa.

Neuvostossa keskusteltiin Pohjolan kansainvälisestä roolista sekä pohjoismaisen yhteistyön globaalista vaikuttavuudesta. Pohjoismaiden neuvostolla on tärkeä rooli näiden asioiden eteenpäinviemisessä, ja kysymys on siitä, miten Pohjoismaat voivat tehdä enemmän yhteistyötä näillä sektoreilla. Esimerkiksi Pohjoismaiden neuvoston istuntoon kutsuttiin pohjoismaiset kehitysministerit keskustelemaan muun muassa pohjoismaisen yhteistyön tiivistämisestä kehitysyhteistyökysymyksissä.

Arvoisa puhemies! Neuvoston uusi kansainvälinen strategia vuosille 2018—2022 hyväksyttiin viime syksyn istunnossa. Siinä kehoitetaan Pohjoismaiden hallituksia hyödyntämään nykyistä enemmän pohjoismaisen yhteistyön mahdollisuuksia. Strategiassa todetaan, että Pohjoismaiden neuvoston kansainvälinen toiminta tulee seuraavina vuosina keskittymään lähialueille, Baltiaan, arktiselle alueelle sekä myös EU:hun.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet ovat kaikki olleet aktiivisia ja tehneet lukuisia jäsenehdotuksia ja kirjallisia kysymyksiä kaikille pohjoismaisille hallituksille ja olleet aktiivisia myös budjettivallan osalta.

Haluan tässä yhteydessä lopuksi kiittää koko meidän Suomen valtuuskuntaa aktiivisesta toiminnasta Suomen Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajuusvuoden aikana.

17.10 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset puheenjohtaja Eerolalle hyvästä esityksestä. Olen itse jäsenenä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnassa ja sen tiimoilta Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnassa ja kerron hieman tämmöisestä uudesta menettelystä, mikä aloitettiin nyt tällä kaudella. Eli valiokunta kutsuttiin uuden toimintamallin mukaiseen poliittiseen dialogiin Pohjoismaiden sosiaali- ja terveysministe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

rien kokoukseen Oslolla marraskuussa. Valtuuskuntamme kävi ministerien kanssa keskustelua suosituksesta laajentaa tutkimusta palomiesten ja muiden ammattikuntien edustajien ammattiin liittyvästä syöpäriskistä.

Toimin valiokunnan esittelijänä suositukseen liittyen. Valitettavasti suositus ei sillä kertaa saanut ministerineuvoston kannatusta, mutta poliittinen dialogi menettelytapana sai kiitosta sen toimivuudesta. Tulevaisuudessa tehdään arviointi tästä uudesta järjestelmästä, johon kuuluu siis poliittinen dialogi ja 12 viikon vastausaika ministerineuvostolle ja hallitukselle.

Eduskunnan puolustusvaliokunnan jäsenenä näen hyvänä, että Pohjoismaiden neuvosto käsittelee yhä enemmän ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyviä aiheita. Eri-tyisesti on keskusteltu muun muassa siitä, mitä Pohjoismaat voivat tehdä yhdessä levottomana aikana, epävarmuudesta Itämeren alueella sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyöstä. Pohjoismaiden strategista kumppanuutta vahvistamalla voidaan parantaa Pohjolan turvallisuutta sekä saada Pohjolan ääni paremmin kuuluviin kansainvälisissä järjestöissä. Esille on noussut myös rauhanturvaamisen tehostaminen.

Suomi korosti pohjoismaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä puolustuspolitiikan tärkeyttä puheenjohtajuusohjelmassa. Neuvostolla on tärkeä rooli näiden asioiden eteenpäinviemisessä ja siinä, miten Pohjoismaat voivat tehdä enemmän yhteistyötä näillä sektoreilla.

Pidän toimintakertomusta asianmukaisena ja hyvänä. — Kiitos.

17.12 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies, fru talman! Niin kuin tästä valtuuskunnan puheenjohtaja Eerolan puheenvuorosta kävi ilmi, Pohjoismaiden neuvoston toimintakertomus pitää sisällään todella monenlaisia asioita, ja voisi puhua vaikka mistä.

Aina kun puhutaan Pohjoismaista, niin pidän tärkeänä, että muistutamme itseämme myös, että kyse on paitsi organisaatioista ja toimintatavoista myös arvoista ja periaatteista — kyse on laajasta hyvinvointiyhteiskunnasta, julkisista palveluista, demokratiasta, oikeusvaltioperiaatteesta, tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaiden neuvosto käsittelee yhä enemmän ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisia asioita. Nämä ovat viimeisten vuosien aikana vahvasti tulleet pohjoismaiseen poliittiseen ja parlamentaariseen yhteistoimintaan. Tämän aihepiirin yksi tärkeimmistä pohjoismaisista keskusteluista viime vuoden aikana käytiin täällä Helsingissä, kun presidentti, rauhannobelisti Martti Ahtisaari kävi itse asiassa tästä puhujanpöytästä vuoropuhelua Pohjoismaiden neuvoston kanssa Pohjoismaiden neuvoston täysistunnon yhteydessä viime syksynä. Nobelisti Ahtisaaren viesti pohjoismaisille päättäjille oli kovin selkeä: ”Kyllä minä sanon, että Pohjoismaitten täytyy käyttää hyväkseen omaa erityisasemaansa. Toivon hartaasti, että tuo pohjoismainen yhteistyö näissä rauhanturvaan ja rauhanneuvotteluihin liittyvissä kysymyksissä tulisi lisääntymään entisestään.” Päätimme viime vuonna Pohjoismaiden neuvostossa ja olemme suositelleet pohjoismaisille hallituksille, että meidän on syytä ja aikomus vahvistaa rauhanvälitystä pohjoismaisena tavaramerkkinä. Olemme kannustaneet pääministereitä sisällyttämään rauhanvälityksen ja rauhanneuvottelut teemaksi, kun pohdimme Pohjolan roolia globaalisti. Olemme myös linjanneet, että johonkin Pohjoismaahan perustetaan rauhanvälitysarkisto, johon kootaan kaikki rauhanvälitykseen liittyvä aineisto. Lisäksi olemme päättäneet ja esittäneet hallituksille, että Pohjoismaat lanseeraisivat yhteisen rauhanneuvotteluihin keskittyvän korkea-asteen tutkinnon. Ja vielä presidentti Ahtisaaresta: Hän myös muistutti meitä siitä, miksi meillä Poh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

joismailla on tässä rauhanvälittämisessä paitsi historiallisesti saavutettuja tuloksia myös toisenlainen erityisasema. Hän muistutti meitä siitä, että rauhanvälityksessä on kyse politiikasta, psykologiasta, tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta ja toimivasta yhteiskunnasta eli kaikesta siitä, missä me Pohjoismaina olemme onnistuneet.

Arvoisa puhemies! En voi olla kertomatta: Kollegamme, edustaja Vanhanen, entinen pääministerimme ja pitkäaikainen poliittinen toimija, tuli muutama viikko sitten Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäseneksi ja oli ensimmäistä kertaa tällä viikolla kanssamme Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnossa. Tein sieltä istunnosta tällaista Instagram-päiväkirjaa ja haastattelin siihen myös kollegaamme, ex-pääministeri, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Vanhasta ja kysyin häneltä, mitkä ovat hänen ensimmäiset vaikutelmansa pohjoismaisesta yhteistyöstä, Pohjoismaiden neuvostosta. Hänen viestinsä oli hyvin selkeä: tämä on se poliittinen perhe, jossa meidän pitää toimia.

Ja aivan lopuksi, arvoisa puhemies, hyvät kollegat: Kun käsittelemme viime vuoden Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomusta, niin haluan erityisesti vielä pöytäkirjaan merkittäväksi sen, että kun Suomi viime vuonna juhli historiansa 100-vuotista itsenäisyyttä, oli sykähdyttävää nähdä, miten muut pohjoismaiset parlamentit ja päättäjät halusivat osallistua tähän juhlintaan, ja se osaltaan mielestäni on entisestään vahvistanut sitä historiallista, erittäin tärkeää ja arvokasta yhteyttä, joka meillä on näiden maiden kesken keskuudessamme. — Kiitos.

17.16 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Maailman epävakauden kasvaessa Pohjoismaat ovat perhe, johon on hyvä kuulua. On tärkeää entisestään syventää yhteistyötämme, edistää vapaata liikkuvuutta ja työmarkkinoita maidemme välillä, lisätä yhteistyötä kansainvälisillä areenoilla sekä rauhantyötä. Jos puhumme maailmalla yhdellä suulla, painoarvomme on suuri.

Pohjoismaat ovat ensimmäinen vapaan liikkuvuuden alue, jossa asukkaat voivat siirtyä ilman passia Pohjoismaasta toiseen. Maiden välillä on silti monia rajaesteitä, jotka estävät pohjoismaalaisten vapaan asumisen, työskentelyn ja opiskelun toisessa Pohjoismaassa. Yhteispohjoismaiset markkinat edellyttävät, että myös arjen rajaesteet poistetaan.

Viime vuosi oli Suomen puheenjohtajuusvuosi ja tärkeä juhluvuosi 100-vuotiaalle Suomelle. Pohjoismaiden neuvosto kokoontui vuoden pääkokoukseen Helsingissä. Hyväksyimme kokouksessa esityksen, että pohjoismaalaisille tulee yhteinen e-kansalaisuus. Se helpottaa asumista ja työskentelyä naapurimaassa. Esimerkiksi ilman henkilötunnusta ei voi avata kännykkäliittymää Ruotsissa, mutta kun käytössä on yhteinen sähköinen henkilötunnus, se yhdistää maittemme tietorekisterit toisiinsa kuin liima. Alun perin idea lähti keskiryhmän aloitteesta pohjoismaisesta kansalaisuudesta, ja se jalostui hyvinvointivaliokunnan kokouksissa esitykseksi e-kansalaisuudesta.

Helsingin kokouksessa esittelin osaaminen ja kulttuuri -valiokunnan mietinnön koskien geoblokkauksen poistoa. Esitämme, että selvitetään kaikki taloudelliset seikat ja tekijänoikeuskysymykset geoblokkauksen poistamiseksi. Kysymys on siitä, että julkisten tv- ja yleisradioyhtiöiden tuotanto olisi internetissä nähtävissä kaikkialla Pohjolassa. Voisimme seurata Ruotsin television uutisia tai suosittua Skam-sarjaa Suomessa. Ehdoton edellytys on, että taiteentekijöille maksetaan työstään korvaukset, joten kaikki hyötyvät. Maittemme välinen kulttuurivaihto ja kielten ymmärrys paranevat.

Myös kielikysymys oli kokouksessa esillä. Suomen ja Islannin valtuuskuntien aloitteen ansiosta kieltemme asema neuvoston työssä on parantunut. Yhä suurempi osa aineistosta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

käännetään myös islanniksi ja suomeksi, ja voimme jättää aloitteita kielillämme. Kysymys kielten virallisesta asemasta on ratkaistava tänä vuonna Oslon kokouksessa selvitysten jälkeen.

Presidentti, Nobelin rauhanpalkinnon voittaja Martti Ahtisaari inspiroi Helsingin-kokousta puheellaan. Hän kertoi rauhantyöstä ja siitä, miksi pohjoismainen yhteiskuntamalli on maailman paras. Hän myös suositti Suomea liittymään YK:n ydinaseiden kieltosopimukseen. Vihreä eduskuntaryhmä kannattaa tätä.

Pohjoismaiden neuvosto on päättänyt lukuisia suosituksia toimeenpantaviksi eri maissa. Yksi suosituksista on mikromuovin käytön kieltäminen kosmetiikassa. Ruotsi ottaa kiellon kesällä käyttöön — hienoa. Edellytän, että myös Suomen hallitus antaa esityksen mikromuovin kiellosta kosmetiikassa. Maailman muoviroskan vähentäminen vaatii tekoja ja poliittisia päätöksiä.

Ympäristönsuojelussa pohjoismainen yhteistyö on tarpeellista. Meidän on vaadittava parempaa suojelua sekä fossiilisten polttoaineiden hyödyntämiskieltoa Arktikselle. Neljä viidesosaa tunnetuista fossiilista polttoainevaroista on jätettävä maahan, kun haluamme, ettei maailma lämpene yli kahta astetta. On sulaa hulluutta etsiä uusia öljy- ja kaasuvaroja herkällä Arktiksella. Lisäksi laivaliikenteelle on saatava raskaan polttoöljyn käyttökielto Arktiksella, sillä öljyonnettomuus olisi herkälle luonnolle tuhoisa.

Haluan nostaa vielä esiin koulutuksen ja tutkimuksen merkityksen. Maailman megatrendien edessä Pohjoismaat tarjoavat ratkaisuja. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjuntaa edistävä vihreä teknologia, digitalisaatio ja rauhantyö ovat vahvuuksiamme, ja yhteistyö tutkimuksessa hyödyttäisi kaikkia. Keskiryhmän uusi aloite pohjoismaisesta verkostoyliopistosta tähtää siihen, että olisi enemmän yhteisiä maisteri- ja tohtorikoulutuksia. Yhteistyön lisääminen yliopistojen välillä parantaisi mahdollisuuksia poikkitieteelliseen tutkimukseen sekä lisäisi opiskelijoiden ja tutkijoiden liikkuvuutta.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisen yhteistyön mahdollisuudet ovat mittavat. Haasteita on, kuten yhteisen painoarvon lisääminen EU-politiikassa. Pohjoismainen yhteistyö vaatii jatkuvaa työtä, ja sen tulokset hyödyttävät meitä kaikkia.

17.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellä on muutamissa puheenvuoroissa käyty läpi myös Pohjoismaiden välistä ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, ja se on itse asiassa korostunut viime vuosina merkittävällä tavalla, ja myös tässä toimintakertomuksessa asiasta on varsin paljon kirjoitettu.

Turvallisuuspolitiikan muutos Itämeren ympäristössä mutta myös maailmanlaajuisesti näkyi myös meidän Nordefcon puheenjohtajakauden painopisteissä. Silloin tilannetietous, yhteistoimintakyvyn tiivistäminen ja alueellisen turvallisuuden lujittaminen olivat päälimmäisenä päällä ja esillä. Ja nyt kun Nordefcon kymmenvuotishistoria on takana, niin katsetta ollaan kääntämässä eteenpäin, ja pidän erittäin myönteisenä sitä, että näitä kehittämistarpeita muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa on myös nostettu nyt esille. Tässä kertomuksessa todetaan, että on tarkoituksenmukaista, että Nordefcon visio 2020 päivitetään vastaamaan vallitsevaa turvallisuustilannetta, ja samassa yhteydessä tarkennetaan myös Nordefcon rakenteiden toimintaa.

Tässä isossa roolissa ovat kyberturvallisuus ja myös rauhanvälitys, josta edellä edustaja Feldt-Ranta puhui myös. Pidän sitä myös itse erittäin tervetulleena, että meillä Pohjoismailla on hyvät perinteet tässä ja paljon osaajia, niin nuorempia kuin vanhempia, kokeeneempia poliitikkoja. Tätä yhteistyötä kannattaa ehdottomasti syventää ja olla sillanraken-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

tajana, eikä se tarkoita sitä, että emme olisi yhteisessä EU-rintamassa. Siinä me olemme, mutta meidän kannattaa käyttää näitä meidän erityistaitojamme ja osaamistamme ja yhteysiämme myös sillanrakentamisessa.

17.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä Pohjoismaiden neuvoston toimintaker-tomus vuodelta 2017 on ollut mielenkiintoista luettavaa, mutta joissain asioissa, kuten vah-vasti fokuksessa olleessa pohjoismaisessa vapaassa liikkuvuudessa ja sen esteiden purka-misessa, on nähtävissä myös ongelmia.

Kuitenkin on niin, että kun tätä järjestelmää aikanaan rakennettiin, maailma oli kovin toisenlainen. Valtaosaltaan Suomen turvapaikkajärjestelmää hyväksikäyttävien siirtolais-ten ryntäys vuodesta 2015 alkaen on perustunut pohjoismaiseen vapaaseen liikkuvuuteen. Virta on toki nyt vähentynyt muttei täysin loppunut. Esteiden vähentyessä liikkuvat myös aseet, huumeet ja muu arveluttava. Toivottavasti Pohjoismaiden neuvosto tulevina vuosi-na ottaa tavoitteissaan huomioon myös muuttuneen Euroopan turvallisuustekijät.

On hienoa, että vihdoin kertomusvuonna, jolloin Suomi täytti 100 vuotta, on vakavasti ryhdytty korjaamaan sitä epäkohtaa, että suomen kieli ei ole ollut virallinen kieli Pohjois-maiden neuvostossa. Mielestäni on ollut tarpeetonta nöyristelyä aikaisemmilta suomalais-silta valtuuskunnilta olla vaatimatta tämän epäkohdan korjaamista. Toisaalta ehkä tämän kielellisen epäkohdan olemassaolo on paljastanut muiden Pohjoismaiden nuivan asenteen hyvin erilaisesta kieliperheestä tulevan suomen kielen arvojen merkitystä kohtaan. Kerto-muksessa sanotaan, että suomen ja islannin kielen hyväksymistä työkieleksi lykättiin vuo-den 2018 istuntoon. Toivottavasti se viimeistään siinä kohtaa saadaan kuntoon.

17.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Näin pohjoismaisen yhteistyön kunniaksi muutama sananen allekirjoittaneeltakin edustajalta.

Ensinnäkin, pohjoismaisella yhteistyöllähän on hyvät, pitkät perinteet, ja viime vuonna taisimme olla juhluvuoden puheenjohtajamaa, mikä on aivan ansiokas suoritus, ja toimme monia hyviä asioita esille. On syytä muistaa kuitenkin, että kaikki Pohjoismaat ovat länsi-maisia demokratioita, näin ollen tämän yhteistyön kehys on erittäin antoisa ja turvallinen. Elikä kaikki valtiot tunnustavat demokraattiset toimintaperiaatteet, niillä on toimiva par-lamentarismi ja hyvä kansanvalta. Eli tämän suhteen meillä ei ole minkäänlaisia ongelmia.

Se, mikä meitä tietysti hieman erottaa, on tämä sotilaspoliittinen, puolustuspoliittinen näkökulma. Norja on Nato-maa kuten Tanskakin. Suomi sotilaallisesti liittoutumattomana maana, kuten Ruotsikin, kulkee omia polkujaan. Islanti on hieman erillään, mutta sekin kuitenkin kuuluu pohjoismaiseen yhteistyökumppanuuteen hyvin vahvasti. Mielestäni pohjoismaisen yhteistyö on parhaimmillaan silloin, kun pidämme nämä arvot kunniaassa ja pidämme kansakuntien välistä yhteistyötä tärkeänä.

Muistan, kun aikanaan muun muassa EEC-sopimusta tehtiin, 70-lukua elimme silloin, käytiin vahvaa keskustelua siitä, pitäisikö Pohjoismaiden tehdä joku omintakeinen kaup-paliitto tai joku vastaava. Siitähän oli monia puheenvuoroja, monien kansanedustajien, monien poliitikkojen suulla sitä puhuttiin. Siitä nyt ei sen kummempaa tullut, mutta näin jälkeinpäin ajateltuna Pohjoismaathan olisivat olleet loistava kaupallinen yhteisö sinäl-lään, koska olemme kaikki länsimaisia demokratioita ja sitä kautta meillä olisi ollut vahva mahdollisuus tehdä hyvää ja vahvaa yhteistyötä myös kaupan alalla ja luoda uutta elinta-soa koko Pohjolaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

Mutta tulevaisuudessa olisi mahdollista, että noilla arktisilla alueilla pystyisimme tekemään paljon, paljon parempaa yhteistyötä Pohjoismaiden kesken. Arktiset alueet ihan varmasti tulevaisuudessa tulevat olemaan yhä kasvavan taloudellisen mielenkiinnon kohteena. Se on selvä asia, että siellä olevat luonnonrikkauudet, maakaasuvarat, öljyvarat, metallit, erilaiset mineraalit, mitä siellä on kaivettavissa esille, ovat aivan varmasti suuria rikkauksia, ja sen takia näillä alueilla Pohjoismailla sinällään on myös oma sananvaltansa.

Ymmärrämme toki sen, että Norjalla on niillä alueilla suurin painoarvo, mutta kaikesta huolimatta Suomellakin on pohjoisena valtiona omat tavoitteensa, joista tärkein lienee se, että saataisiin jonain päivänä syntymään tämä rautatieyhteys sinne Jäämeren rantaan, koska sehän on ihan varmaa, että tuo merireitti, Koillisväyläksi aikanaankin sanottu reitti, Tyynelle valtamerelle tai Japanin, mikäs se meri nyt nimeltään onkaan, kuitenkin sinne suuntaan, on varmasti jonain päivänä toimiva reitti. Miten sitten suuri itäinen naapurimme asiaan suhtautuu? Sillä on varmaankin omat tavoitteensa niidenkin alueiden suhteen. Joka tapauksessa tämän merireitin me tarvitsemme ja sitten myös yhteyden merelle tuolta pohjoisen kautta. Se on tulevaisuutta, koska siellä on Suomella valtavia malmioita, muun muassa Lapista löytyy isoja malmioita, monia, monia mahdollisuuksia kehittää omaa talouttamme samoin kuten kaivannaisteollisuuden alueella on valtavia kasvumahdollisuuksia. Totta kai siellä on muitakin tavoitteita, luonnonsuojeluun liittyviä, alkuperäiskansojen tavoitteita ynnä muuta, mutta siitä huolimatta aina kaikessa kehittämisessä ja kehityksessä ovat olleet liikenneväylät asia numero yksi.

Pohjoisesta ulottuvuudestahan meillä on puhuttu monia, monia vuosia. Muistan, kun pääministeri Lipponen omana aikanaan toi tämän pohjoisen ulottuvuuden esille, mutta valitettavasti se on aika pitkälti puheen tasolle jäänyt. Toivoisin, että tässä asiassa muun muassa Euroopan unionissa saataisiin jotakin sellaista aikaseksi, että pohjoisille alueille saataisiin aidosti kehittämisrahaa lisää, olisivatko ne sitten TEN-verkkojen kautta vai mitä kautta tulossa, mutta siitä huolimatta nämä pohjoiset liikenneväylät pitäisi saada tässä maassa kuntoon. Onhan mielestäni kansallinen häpeä, että meillä vieläkin on tämä rata rakentamatta.

Ja sitten toivoisin hartaasti tässä yhteydessä, kun kerran olen puhumaan päässyt ja aiheeseen innostuneesti suhtaudun, että vaikka se nyt ei ihan pohjoisinta Suomea koske, niin kyllä meidän pitäisi tässä maassa nostaa esille tämän maan kehittämiskeinona oman sisävesireitistön kehittäminen niin, että saataisiin se Kymijoen kanava rakennettua. Se on meille ainut ja turvallinen kuljetustapa tulevana vuosikymmeninä ja vuosisatoina. Kaikki ne valtiot, jotka ovat sijoittaneet sisävesireittien kehittämiseen, ovat menestyneet ja pärjäävät yhä paremmin. Se olisi meidän omien maarojen sisällä, mikä olisi loistava rikkaus tälle kansakunnalle. Toivottavasti näihin asioihin kiinnitetään tulevaisuudessa huomiota.

Ymmärrän minä sen, että kun mainitsen sanat ”Kymijoen kanava”, niin nousee 28 vastaväitettä siitä, että jossakin joenmutkassa, joenpohjassa on joitakin aineita, mutta olkoonkin muutama kilometri vaikka saastunutta jokea, se on helppo ohittaa nykyisellä tekniikalla. Jos itse hankkeen hintaa verrataan nyt vaikka siihen Tallinnan hienoon tunnelihankkeeseen, jota en itse ihan hienona pidä, niin tämä Kymijoen kanavan hankkeen kustannusarvio ei ole kymmentä prosenttia siitä, mitä tämä Tallinnan tunneli on, ja vaikutusmahdollisuuksiltaan Suomen kansantaloudelle se on moni-, monikymmenkertainen verrattuna mihinkään muuhun liikennehankkeeseen, otetaan vaikka bioenergia tai metsäteollisuuden tuotteet, metalliteollisuus, matkailu, mikä tahansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

Tämän takia, arvoisa rouva puhemies, lopuksi totean sen, että Pohjoismailla on paljon yhteistyötä edessään. Moni ehkä ajattelee sitä jopa väheksyvästi, mutta kuulun siihen joukkoon, joka näkee, että länsimaisten demokratioiden, pohjoisten valtioiden tulee tehdä yhteistyötä, koska demokratia on sellainen tilanne, johon on kovin vaikea päästä, mutta sen kun on saavuttanut, niin siitä kannattaa puhua vaikka joka päivä, ihan kyllästymiseen asti, koska se on säilyttämisen arvoinen kaikissa olosuhteissa.

17.32 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa puhemies! Hyviä puheenvuoroja kautta linjan tässä keskustelussa. Sinfoniaa yhtä kaikki. — Pohjoismaiden yhteistyö on jotain sellaista, jota on hyvä arvioida yhteistyönä hieman eri puolilla sivilisaatiota. Minun on hyvin vaikea löytää samaa määrää itsenäisiä valtioita jossain päin maailmaa, viittä kappaletta tässä tapauksessa, joiden keskinäiset erot olisivat pienempiä kuin mitä ne ovat Pohjoismaiden kesken, siltä arvoperustalta, johon muun muassa edustaja Feldt-Ranta täällä äsken viittasi. Ja kun ne näyttävät kaiken lisäksi olevan arvoja, joille tulisi olla vahvempaa kysyntää maailmanpolitiikassa ja kansainvälisessä politiikassa, sitä suuremmalla syyllä voi avoimesti puhua tämän tavoitteen edistämisen puolesta. Pohjoismaiden neuvosto tekee korvaamattoman tärkeää työtä keskinäisen yhteistyömme eteenpäinviemisessä. Myöskin täällä on siitä monia yksityiskohtaisia näytepaloja haluttu tuoda julki. Se on toimiva järjestelmä, ja sille pitää antaa poikkeuksellisen vahva, vakaa poliittinen tuki myöskin Suomen eduskunnan suunnasta.

Toinen näkemys keskinäisen yhteistyön vahvan kehityksen puolesta edelleenkin, toinen argumentti pohjoismaisesta yhteistyöstä on Pohjoismaiden keskinäinen esiintyminen oman maantieteellisen alueensa ulkopuolella. Tällöin on olennaista tietysti ennen muuta se, miten Euroopan unionin puitteissa onnistutaan koordinoimaan yhteisiä toimintoja. Siihen tulevat toki kolmantena ulottuvuutena mukaan myöskin baltit, Baltian kolme maata, mutta totta kai erityisesti draiverin rooli on niillä Pohjoismailla, jotka ovat Euroopan unionin jäseniä. Mutta ei vain Euroopan unionin puitteissa, vaan samaa metodologiaa on syytä totta kai generoida myöskin muilla kansainvälisen politiikan alueilla, erityisesti tilanteessa, jossa multilateralismi on haastettu ja jossa kansainvälisen sopimuspolitiikan kunnioittaminen on joutunut vastatuuleen. Tämänkaltaisella pohjoismaisella yhteistyöllä kansainvälisillä multilateraaleilla foorumeilla tulisi olla vahvaa kysyntää, ja meillä on mahdollisuus varmasti pohjoismaista yhteistyötä tässä suhteessa olla myönteisellä tavalla propagoimassa. Jos sopimusperustainen kansainvälinen järjestelmä, kansainvälinen oikeus ja multilateralismi, kansainväliset järjestöt siihen mukaan lukien, joutuu hankaluuksiin, on aivan varmaa, että se on ennen muuta pienten, ei voimapolitiikkaa harjoittavien yhteiskuntien ja valtioiden kannalta dramaattista.

Kolmas asia, johon haluan Pohjoismaiden yhteistyön nähdä liitettävän, on juuri se, josta edustaja Feldt-Ranta täällä puhui rauhanvälityksen merkeissä. Meillä on luultavasti yhdet parhaimmat edellytykset toimia tässä suhteessa senkaltaisena asioiden järjestelijänä, johon kohdistuu luontaisesti luottamusta, jota ilman rauhanvälitystoiminta ei ole mahdollista. Täällä tuotiin esille presidentti Ahtisaaren puheenvuoro tässä salissa esitettynä Pohjoismaiden neuvoston juhlaistunnon merkeissä. Siihen ei ole mitään muuta kuin myönteistä kannustetta esitettäväksi. Toivoisi, on se sitten Pohjoismaiden neuvoston pohjalla muodostuva yhteistyö tahi jokin muu institutionaalinen pohja viedä rauhanvälitystä eteenpäin myöskin tutkimuksen avulla — siinä puhuttiin myöskin arkistosta ja tämänkaltaisista tietopääomaa lisäävistä mahdollisuuksista — että tähän kykenisimme luomaan mallin, jolla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

tällaisena aikana... Katsokaa tämän hetken Syyriaa, katsokaa mihinpäin maailmaa tahansa, itään tahi länteen — ellei rauhanvälityksellä nyt ole tarvetta, niin en tiedä koska sitten. Tässä mielessä yhteinen pohjoismainen ikään kuin rauhanvälityksen henkinen pääoma yhdistettynä näiden maiden välillä on asia, jota olen myöskin peräänkuuluttamassa.

Arvoisa puhemies! Neljäs asia, jossa pohjoismainen yhteistyö erityisesti parlamentaarisella tasolla — haluan sen mainita — saattaisi olla myös sellainen resepti, metodi, jolla voitaisiin luoda vakautta ja kestäväää kehitystä myöskin meitä kohtuullisen lähellä olevilla turvallisuusalueilla: Tiedämme hyvin, kuinka suurta epävakauden aikaa eletään tällä hetkellä Keski-Aasiassa valtioissa, joiden historiassa on ollut hyvin moninaisia vaiheita ja joilla nyt saattaa olla painetynnyrissä hankaluuksia löytää sellainen kehityksen tie, joka antaa niille vakaan kehityksen edellytyksiä ja mahdollisuuksia. Alueella, jolla Kazakstanin ja sen ympärillä olevien muiden valtioiden suunnassa paine kohdistuu tietyllä tavalla kahdesta ilmansuunnasta, niin Venäjän suunnasta kuin Kiinankin suunnalta, olisi toivottavaa, että nämä valtiot saisivat edessápäin olevassa vaiheessa itselleen itsetuntoa, sellaisia metodeja toimia identiteettinsä vahvistamiseksi, jonkalaista identiteettiä tietysti Pohjoismaissa edustetaan. Poliittisen realismin nimissä lienee mahdotonta, että hallitusten välisellä tasolla päästäisiin toistaiseksi eteenpäin, mutta tässä suhteessa juuri pehmeämpi, varovaisempi, yleisempi taso, eli parlamenttien välinen työskentely Pohjoismaiden neuvoston merkeissä, voisi olla eräs mahdollisuus myöskin antaa sellaisia myönteisiä diplomaattisia palveluja kansainvälisen turvallisuusyhteisön käyttöön, joita Pohjoismaat voivat olla antamassa ja kontribuoimassa tällaista kehitystä.

17.39 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kanervan sinfonian kohokokohdan jälkeen tässä kyllä omat nuotit tuntuvat olevan vielä hieman hakusessa. Kiitos kaikille, oikein hyviä puheenvuoroja, edustaja Hoskosella varsin innovatiivinen myös.

Kuten täällä on todettu, ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittisetkin aiheet, voisoin sanoa nyt, ovat luonnollisestikin osana myös Pohjoismaiden neuvoston agenda. Pidänkin viisaana käytäntönä, että neuvoston istunnon yhteydessä neuvoston puheenjohtajiston jäsenet tapaavat säännöllisesti Pohjoismaiden pääministereitä, ulkoministereitä ja pohjoismaisen yhteistyön ministereitä.

Globalisaation hallintaan liittyvissä kysymyksissä on tarve maiden kehitysministeriöiden tiiviimpään pohjoismaiseen yhteistyöhön. Tähän Pohjoismaiden neuvosto vastasikin kutsumalla kehitysministerit istuntoonsa, jossa teemana olivat kehitysyhteistyökysymykset. Kun itse pääaineena tuolla valtiotieteellisessä olen lukenut, ja luen vielä hetken verran, kehitystutkimusta, niin tämä on erittäin tervetullutta, ja pidän hieman hämmästyttävänä sitä, että miksei tähän ole jo aiemmin kiinnitetty huomiota ja keskitytty.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi hieman tästä kyberturvallisuudesta, josta oli kokous Islannissa pidetyn neuvoston syyskokouksen yhteydessä: Kyber- ja hybridiuhat ovat pysyviä ilmiöitä. Meidän suomalaisten on syytä olla vähän ylpeitäkin siitä, että meillä on nyt täällä Helsingissä EU:n hybridikeskus. Neuvosto on myös aktiivinen kyberasioissa. Kertomuksessa todetaan, että on tärkeää, että neuvosto osaltaan edesauttaa turvallisuutta digitaalisessakin ympäristössä. En voi olla korostamatta yhteistyötä kyberturvallisuuskysymyksissäkin: kuten muussakin rikostorjunnassa, kansainvälinen yhteistyö on suorastaan elinehto.

Arvoisa puhemies! Kyllä poliitikot elävät hyvin tässä ajassa. Tämän vuoden, 2018, Pohjoismaiden ministerineuvoston Ruotsin puheenjohtajuusohjelman teemana on osallistava,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

innovatiivinen ja turvallinen Pohjola. Yksi painopiste on laajan turvallisuuden käsite ja yhteiskuntaturvallisuus. Keskitymme pohjoismaisen valmiushenkilöstön yhteistoiminnan kehittämiseen, siviiliturvallisuuden resurssien kasvattamiseen ja radikalisaation torjumiseen. Meidän ulkoministeri Soini on näyttänyt tästä hienoa esimerkkiä: hän on kiertänyt Suomen eri kouluissa puhumassa radikalisaatiota vastaan. Yhteistyötä kehitetään edelleen järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuntaan oikeussektorilla. Ihmiskauppaa, jota itsekin olen tutkinut maailmalla, torjutaan lisäämällä yhteistyötä Baltian maiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Laaja turvallisuuskäsite, osallistava Pohjola ja innovatiivinen kestävän kehityksen Pohjola: näitä teemoja ei voi muuta kuin tukea. — Kiitos.

17.43 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! On ollut ilo kuulla Pohjoismaiden neuvoston jäsenten kertomusta tästä viime vuodesta, mitä kaikkea hyvää siellä on tapahtunut.

Yhteen asiaan haluan kiinnittää erityistä huomiota. On erittäin tärkeätä, että täällä neuvostossa on puhuttu puolustus- ja turvallisuusasioista, niihin liittyvistä asioista, vaikka se ei Suomen pääteemana ollutkaan viime vuonna. Mutta joka tapauksessa turvallisuus ja puolustus ovat niin keskeisiä asioita, että niitä pitää käsitellä Pohjoismaiden kesken. Tällä hetkellä me edistämme voimakkaasti EU:n puolustusyhteistyötä, mutta meillä on jopa pidemmät perinteet tästä Pohjoismaiden keskinäisestä puolustusyhteistyöstä Nordefcon merkissä.

Katsoin ja panin merkille tuosta toimintakertomuksesta, että Suomen päästä ovat käyneet niin puolustusministeri, puolustusvoimain komentaja kuin Huoltovarmuuskeskuksen johtaja alustamassa Suomen kokouksessa. Yhteinen tilannekuva, yhteistoimintakyky, huoltovarmuus, logistinen varautuminen ja niin edelleen ovat niitä teemoja, joita siellä on käsitelty. Se, että näitä teemoja käsitellään, edesauttaa varmasti meitä viemään niitä myös yhteiseen suuntaan ja parantamaan sitä keskinäistä vuorovaikutusta ja turvallisuutta näiden asioiden suhteen. Katsoin myös sen, että nyt kun tämä vuosi on koittanut, niin tämä turvallisuus nousee entistä vahvemmasi teemaksi ja Norja puheenjohtajanaan on ottanut sen jopa pääteemaksensa ja puolustus- ja turvallisuusasioita käsitellään entistä enemmän, Arktista aluetta varmastikin ja koko Pohjoismaita.

Kysyisinkin teiltä, jotka siellä valtuuskunnassa vaikutatte: Kun tällä hetkellä Pohjoismaiden neuvostossa järjestetään vuosittain tällainen pyöreän pöydän kokous, pyöreän pöydän keskustelu ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, voisiko tämän ottaa kenties omaksi valiokunnakseen jatkossa? Onko teillä tämäntyyppistä keskustelua? Nimittäin minun mielestäni se olisi hyvä, että tähän mentäisiin aivan säännöllisesti jopa aivan valiokunnan merkeissä.

17.45 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Pohjoismainen yhteistyö on jotain selkeästä, jota oman ikäluokkani ihmiset eivät ehkä oikein osaa arvostaa riittävästi, koska se on jotenkin niin itsestään selvää: rajat voi ylittää, yhteistyö toimii, luottamus toimii. Kun kaikki toimii tällä tavalla, niin sitä ei ehkä osata arvostaakaan riittävästi. Arvostus tulee sitten, kun tulee ongelmia, eikä meillä ole näköpiirissä Pohjoismaiden kesken sellaista tilannetta, että näitä ongelmia nyt olisi tulossa. Tästä on hyvä esimerkki muutama päivä sitten tietoon tullut norjalaisen sotilasosaston liikkuminen Enontekiön suunnalla. Ilmeisen suunnistusvirheen takia partio harhautui Suomen puolelle. Norja ilmoitti itse asiasta, ja asia tietysti normaalin diplomaattisen käytännön mukaan yhdessä selvitetään, mutta tämä ei herätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

suuria tunteita, koska taustalla on luottamus ja usko siihen, että mitään kätkeytyä viestiä tähän asiaan ei liity.

Edustaja Karimäki toi tässä esiin hieman ympäristöasioita, puhui mikromuovista ja siitä, miten Pohjoismaiden neuvostossa asiaan on suhtauduttu. Asia on tärkeä, ja se on meillä ollut ympäristövaliokunnassakin monta kertaa esillä eri näkökulmista. Tällä viikolla kehysriihessä tehtiin sellainen kirjaus, että hallitus on päättänyt selvittää muoviveron käyttöönottoa. Se ei ihan yksinkertainen asia ole, mutta sitä selvitetään. Se ei ole tietysti ihan sama asia kuin tämä mikromuoviasia mutta lähestyy samaa ongelmakenttää. Tavoite Pohjoismailla sekä globaalisti täytyy tietysti olla, että vuonna 2050 merissä on enemmän kalaa kuin muovia.

17.47 Anna-Maja Henriksson r: Värderade talman, arvoisa rouva puhemies! Det var trevligt att vara på Nordiska rådets session i början av veckan. Vi kom hem med den finska delegationen i går, och det var också roligt att se att den finska delegationen är mycket aktiv som helhet. Vi har ett bra samarbete i Nordiska rådet inom delegationen, och den vägen åstadkommer vi också en hel del saker, inte minst i debatterna i plenum och i våra utskott. Det är roligt att se den finländska aktiviteten.

Arvoisa puhemies! Suomella on ollut kunnia toimia Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajanaan sekä juhlia 100 vuoden itsenäisyyttä vuonna 2017, jonka toimintakertomusta me nyt tänään käsittelemme.

Vapaa liikkuvuus on jo vuodesta 1952 ollut Pohjoismaitten päämäärä. Tämän päivän pohjoismaisen rajaestetyön tavoitteena on poistaa vapaan liikkuvuuden esteitä Pohjoismaiden välillä. Työntekijöiden ja yritysten mahdollisuudet liikkua yli rajojen edistävät talouskasvua ja työllisyyttä sekä Suomessa että koko Pohjolassa. On hienoa, että Suomen puheenjohtajuusvuonna nostettiin rajaestetyö, rajaesteiden purkamisen tärkeys pohjoismaisen liikkuvuuden kannalta ja rajaestetyön organisointi valokeilaan. Tätä työtä pitää nyt vain jatkaa.

Tiedämme, että erityisesti elinkeinoelämä on todennut, että taloudellinen kasvu voisi olla valtavaa, jos rajaesteitä pystyttäisiin poistamaan vielä tehokkaammin, ja tiedämme myös, että vapaa liikkuvuus yksityishenkilöille on vain positiivista. Yhä enemmän ja enemmän liikumme Pohjoismaitten välillä. Tänä päivänä on hyvin yleistä, että nuoret lähtevät jossain vaiheessa opiskeluaan tai valmistuttuaan johonkin toiseen Pohjoismaahan ainakin vähäksi aikaa kokemaan työelämää siellä tai muuten olemaan mukana siellä jonkun yliopiston tai korkeakoulun toiminnassa. Eli sujuva liikkuvuus tukee meitä kaikkia.

Rajaesteistä puheen ollen digitaalinen tunnistautuminen voisi monessa tapauksessa olla ratkaisuna monelle olemassa olevalle rajaesteelle. Pohjoismaitten neuvoston keskiryhmän, johonka myös RKP kuuluu, tekemä ehdotus yhteispohjoismaisesta sähköisestä tunnistautumisesta on saanut laajan tuen pohjoismaisilta hallituksilta, ja tämä ehdotus tulee oikeastaan RKP:ltä, sen kautta keskiryhmältä. Nyt viime kokouksessa elikkä tiistaina hyvinvointivaliokunta kokoontui, ja voin ilokseni todeta, että yli maarajojen, yli puoluerajojen löytyi valtava tuki tälle hankkeelle, ja se on hienoa nähdä. Ehdotusta yhteispohjoismaisen e-ID:n käyttöönotosta käsiteltiin siis Akureyrissä tässä valiokunnassa, ja nyt olemme saaneet ministerineuvostolta vastauksen, ja ministerineuvosto tukee tätä hanketta täysin. Nyt tällä hetkellä tilanne on se, että on olemassa virkamiestyöryhmä, jossa asiaa nyt ajetaan eteenpäin, ja hienoa olisi, jos saisimme nyt lähivuosina nähdä, että myös tässä asiassa Poh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

joismaat voivat näyttää suunnan, voivat saada aikaiseksi sellaisen e-tunnistautumisen, sellaisen e-identiteetin tavallaan meille kaikille, että meidän on helppo liikkua Pohjoismaissa, helppo tehdä vuokrasopimuksia, helppo tehdä pankin kanssa pankkitilin avaamisia ja niin edelleen, koska nämä esteet ovat juuri ne, jotka vaikeuttavat ihmisten arkipäivää tänä päivänä Pohjoismaissa. Eli tässä asiassa Suomella on ollut tärkeä rooli.

Sitten on paljon muita asioita, joissa me pystymme edelleen olemaan etupenkillä, kun ajetaan pohjoismaista yhteistyötä eteenpäin. Tässä on pidetty hyviä puheenvuoroja, esimerkiksi edustaja Kanervan puheenvuoro oli aivan erinomainen. Pystymme tekemään enemmän yhdessä, kun on kyseessä yhteistyö sekä puolustuksen osalta että yhteisten työmarkkinoitten kasvattamisen ja liikkuvuuden edistämisen osalta.

Vi har alltså ett mycket bra år bakom oss. Finland hade hand om ordförandeskapet i Nordiska rådet på ett framgångsrikt sätt. Nu är det roligt att se att mittengruppens initiativ om den så kallade e-identifikationen går framåt med stora steg, en stor förståelse, ett stort stöd från alla länder över alla partigränser, och Norden kan faktiskt i den här frågan visa att man är föregångare. Vi ska fortsätta med det jobbet, och jag tar också själv gärna lyra på att fortsätta driva den här för oss alla viktiga frågan framåt.

17.53 Erkki Tuomioja sd: Arvoisa puhemies! Ei ole sattumaa, että kaikki viisi Pohjoismaata ovat yleensä vähintäänkin kärkikymmenikössä, kun asetetaan maailman kaikkia maita järjestykseen niiden erilaisissa saavutuksissa, oli kysymys tasa-arvosta, hyvinvoinnista, ympäristönsuojelun tasosta, korruption vähäisyydestä, kilpailukyvyystä ja niin edelleen — kaikki Pohjoismaat ovat yleensä kärkikymmenikössä. Tämä ei johdu pelkästään siitä, että olemme demokratioita ja oikeusvaltioita — se ei vielä riitä — vaan siitä, että me olemme pystyneet täällä käyttämään niin sanottua pohjoismaista mallia, joka perustuu kaikkien ihmisten tasa-arvoon, ja siellä aivan ytimessä on sukupuolten välinen tasa-arvo, naisten osallistumismahdollisuuksien ei vain oikeudellinen vaan myöskin käytännön turvaaminen. Emme ole tässä suhteessa täydellisiä, täälläkin on edelleen tässä suhteessa parantamisen varaa, mutta me kaikki Pohjoismaat olemme kuitenkin muihin maailman maihin nähden tässä paremmassa asemassa. Toinen tämän pohjoismaisen mallin perusta on universaali malli, joka tarkoittaa sitä, että kaikki kansalaiset ovat taustaansa katsomatta oikeutettuja samoihin yhteiskunnan järjestämiin palveluihin, sivistyksellisiin, sosiaalisiin ja muihin palveluihin — erottelematta. Tämä on merkinnyt myöskin sitä, että Pohjoismaat ovat kansainvälisessä vertailussa tasaisimman varallisuuden ja tulojen jakaantumisen maita, ja myöskin sitä, että epätasa-arvosta seuraavat ongelmat ovat täällä vähäisempiä kuin muualla.

On selvää, että tällainen pohjoismainen malli... Tätä nimenä ei ole muuten keksitty Pohjoismaissa, se on ollut muu maailma, joka on pannut merkille sen, että Pohjoismaat ovat tällainen edukseen erottautuva ryhmä, mutta nykyisin tietysti Pohjoismaat ovat itse omaksuneet tämän tavaramerkikseen ja ihan oikein ovat myöskin valmiita jakamaan omia kokemuksiaan muiden kanssa, jotka ovat tästä meidän suhteellisesta menestyksestä kiinnostuneita. Ja Pohjoismaiden neuvostolla on oma roolinsa olla mukana tällaisessa pohjoismaisen mallin tunnetuksi tekemisessä ja kokemusten jakamisessa.

Pohjoismailla on tietysti samat haasteet kuin kaikilla muillakin maailmassa. Globalisaatio on yksi tällainen. Ei niin, etteivätkö Pohjoismaat kuuluisi kiistatta globalisaatiosta hyötyviin, me olemme pieniä avoimia talouksia ja olemme kyenneet käyttämään täysimääräi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

sesti hyväksi globalisaation tuomia mahdollisuuksia. Mutta vaikka globalisaatio kokonaisuudessaan on merkinnyt vahvaa vaurauden ja hyvinvoinnin kasvua koko maailmassa, se on myöskin tuottanut ongelmia, joista yksi on se, että tämä kasvava vauraus jakaantuu usein monissa maissa ja maailmanlaajuisestikin aikaisempaa epätasaisemmin. Se muuten näkyy myös Pohjoismaissa. Sen vuoksi myös Pohjoismaiden neuvoston työskentelyssä on globalisaatio ollut esillä ja siitä on pidetty erityisistuntoja.

On oikeastaan ehkä kaksi vähän erilaista lähestymistapaa globalisaatioon. Olen pannut merkille, että hallitukset ovat enemmän halunneet pohtia ja korostaa sitä, miten Pohjoismaat sopeutuvat globalisaatioon voidakseen jatkaa menestystään, ja se on tietysti ihan oikea ja tarpeellinen lähestymistapa. Mutta parlamentaarikoilla on ollut voimakkaammin kuitenkin samanaikaisesti esillä se, miten Pohjoismaat yhdessä toimien voivat vaikuttaa globalisaatioon. Silloin kun Pohjoismaat toimivat yhdessä, me pystymme vaikuttamaan huomattavasti vahvemmin kuin mitä meidän pelkkä väestömäärämme edellyttäisi, ja tätä yhteistyötä ja näiden mahdollisuuksien käyttämistä on jatkettava.

Toinen haaste liittyy tietystikin jännittyneeseen kansainväliseen tilanteeseen ja turvallisuuden kohdistuviin uhkiin, toki niin, että se suurin turvallisuusuhka on kaikilla meillä maailmassa kestävä kehitys, mutta myös perinteiset turvallisuusuhat ovat nousseet vahvemmin esille. Ilman niitäkin se, että Pohjoismaat ovat tiivistäneet yhteistyötään myöskin turvallisuus- ja puolustuspoliitikassa, on ollut ihan paikallaan, ja tätä tulee jatkaa, mutta tietysti tämä kiristynyt kansainvälinen tilanne on tuonut siihen myöskin uusia ulottuvuuksia. Yhteistyössä silloin korostuu, myöskin Pohjoismaiden neuvostossa tehdyissä aloitteissa useimmiten, varautuminen erilaisiin kriisitilanteisiin ja siihen, että konfliktit voivat heijastua ja ulottua Pohjolaankin. Tällainen varautuminen on sinänsä järkevää ja tarpeellista, mutta yhtä tärkeätä on se, että Pohjoismaat täysimääräisesti käyttäisivät omia mahdollisuuksiaan vaikuttaa konfliktien ennaltaehkäisyyn ja konfliktien ratkaisemiseen, joissa Pohjoismailla on pitkä perinne ja hyvät ansiot takanaan, ja tässä Pohjoismaat nimenomaan yhdessä toimien antaisivat voimakkaan panoksen, koska niitä, jotka puhuvat liennytyksen, jännityksen purkamisen ja rauhanomaisen yhteistyön ja kansainvälisen oikeusjärjestyksen kunnioittamisen puolesta, ei ole maailmassa liikaa ja Pohjoismaat ovat tämän ryhmän luonnollinen kärki. — Kiitos.

18.00 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sana pohjoisesta yhteistyöstä. Se, että Norja, Tanska ja Islanti ovat Nato-maita, on totta kai Pohjolan yhteistyön kannalta yksi ulottuvuus. Suomi ja Ruotsi ovat sotilaallisesti sitoutumattomia maita molemmat, tekevät keskenään hyvää yhteistyötä. Mutta tämä kahteen eri leiriin kuuluminen ei mielestäni ole se ongelma, koska kaikki nämä valtiot ovat, kuten edustaja Tuomioja erinomaisessa puheenvuorossaan analysoi, demokraattisia valtioita, joille on luonnollista hyvää yhteistyö, yhteinen demokraattinen perinne, vahva demokratia ja hyvinvointivaltio ja avoin yhteiskunta, joka luo sen mahdollisuuden, että yhteistyö voi jatkua häiriöttä vuosikymmeniksi eteenpäin. Siinä ei ole mitään epäselvää.

Mutta se, mikä meidät erottaa jonkun verran, on taloudelliset lähtökohdat. Suomi on Pohjoismaista ehkä se, josta voi sanoa, että sillä on taloudellisesti katsoen sellaisia ongelmia, jotka kuitenkin kaipaavat ratkaisun, ja niitä mielestäni meidän suomalaisten tulisi ottaa vahvemmin esille kuin tähän mennessä olemme ottaneet. Pohjoismaitten yhteistyön osalta tämä tietenkään ei ole mahdollista, että me siellä voisimme luoda jotakin semmoista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

kauppaa tai markkinaa, jolla voisimme menestyä paljon paremmin kuin tähän asti. Se tuskin on mahdollista.

Norja Pohjoismaana on niin valtavan varakas ja niin valtavilla luonnonvaroilla varustettu, että se pärjää seuraavat sadat vuodet jo pelkillä säästöillä. Kun ei nyt hirvittäviä virheitä tee, niin varmasti pärjää. Samoin Ruotsi: pitkä historia ja vahva kansantalous, valtavat varannot, se pärjää kyllä. Mutta Suomen asema velkaantuneena Pohjoismaana on mielestäni huolestuttava, se erottaa meidät.

Tanska on myös perinteinen valtio, siellä kyllä pärjätään. Se on Euroopan markkinoissa ihan kiinni, siinä Saksan ja Tanskan välillä on vain viiva. Muutamassa kaupungissa tuli käytyä siinä Tanskan ja Saksan rajalla, ja siinä huomasi eron sillä keinoin, että kun käveli kadun toista puolta, oli Tanskassa, ja sitten kun meni kadun toiselle puolelle, oli Saksassa. Voi käydä oluella Saksan puolella ja tulla kahville Tanskan puolelle, ja ero oli 10 metriä. Eli Tanska on kiinni Euroopan markkinassa erittäin vahvasti, ja Islanti siellä erillään pärjää kyllä.

Tanskalle kuuluva Grönlanti on tulevaisuuden alue. Sitä emme tiedä, mitä luonnonrikkauksia siellä onkaan. Sitähän ei kovin paljoa ole vielä tutkittu, mutta sen me tiedämme, että siellä jo on valtavia luonnonrikkauksia. Miten sitten arktisilla alueilla ne korjattaisiin, sitä ei taida kukaan tällä hetkellä tietää, mutta luonnonvaroja siellä on valtavasti.

Suomen kannattaisi kiinnittää huomiota pohjoisen yhteistyön lisäksi siihen, että saisimme hyödynnettyä Euroopan kautta näitä yhteisiä rahastoja niin, että saisimme edes liikenneverkot kuntoon. Edellisessä puheenvuorossa sanomaani liittyen TEN-verkon kautta saatavat mahdolliset avustukset Jäämeren rataa ja Kymijoen kanavaan olisivat se piristysruiske, jota tämä kansakunta tarvitsee. On itsestään selvää, että tällä markkinahypetyksellä ei pystytä näitä nykyisiä velkoja maksamaan, sen jokainen tietää.

Jos ei usko minun puhettani, niin kannattaa vaikka työhuoneessa perehtyä hieman korkolaskuun. Jos korko nousee vaikka 3 prosenttia ja on tämä valtavilla sijoituskeinotteluilla luotu asuntovaranto, mikä tähänkin kaupunkiin on tehty, ja siellä korkojen nousun myötä rupeavat tulemaan todeksi velan takaisinmaksu plus taloyhtiöiden lainojen kautta maksettavat lisäpääomat taloyhtiöille päin, siis velanmaksu taloyhtiöiden kautta, niin se asettaa valtavan taloudellisen riskin yksityistalouksille Suomessa ja riskin koko kansantaloudelle. Se on niin valtava velkasumma, että sen hallitseminen ilman valtavia taloudellisia riskejä ei ole enää mahdollista. Sen takia meidän tulisi tehdä kaikkemme, että koko maan voimavarat otetaan käyttöön, ja siihen työhön tarvitaan ehdottomasti koko Suomi ja pohjoiset luonnonvarat. Jokainen järkevä ihminen tietää, että miljardien velkoja ei makseta sillä, että me käymme jotakin pörssikauppaa ja menestymme jossakin peliteknologian alueella taikka myymme muutaman puhelimen tai puhelinjärjestelmän. Satojen miljardien velkoja ei niillä makseta, jokainen sen tietää.

Mutta siinä, että laitetaan tämän maan, kansakunnan kuljetusväylät kuntoon, me tarvitsemme pohjoista yhteistyötä ehdottomasti, Pohjoismaiden tukea. Muun muassa Euroopan unionissa tarvitsemme siihen Ruotsin ja Tanskan tuen, totta kai. Mutta sitten se, saammeko me tämän pohjoisen ratayhteyden koskaan syntymään tai Kymijoen kanavan rakennettua — 80 prosenttia Suomen metsäteollisuuden tuotteista olisi sillä hetkellä ympärivuotisen merireitin piirissä jatkuvasti, omien rajojen sisäpuolella, ja mikä valtava matkailun lisäysmahdollisuus, aivan valtava. Se on niin valtavan suuri muutos suomalaiseen liikenneinfraan, että sitä ei ole ennen nähty tässä maassa. Mitä tapahtuu esimerkiksi Saimaan kanavan osalta, sitähän me emme tiedä, mutta joka tapauksessa itänaapurimme enempi tai vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

hempi epävakaa olosuhteet luovat aina pienen riskitekijän, josta voisimme tällä keinoin vapautua.

Vaikka täällä kansanedustajia ei paikalla tämän enempää ole, niin olen ollut koko elämäni ajan Kymijoen kanavan ja kotimaisen vesireitin kannattaja. Jos 80 prosenttia Suomen metsäteollisuudesta tulisi tänä päivänä ympärivuotisen vesireitin kuljetuksen piiriin, me voittaisimme sillä hetkellä Ruotsin metsäteollisuuden kustannuksissa heti. Kuunnellaapa, hyvät edustajakollegat, kun menette erilaisiin metsätilaisuuksiin tai metsäteollisuuden järjestämiin seminaareihin, vaikka nyt SuomiAreenalle. Käykääpä kuuntelemassa. Edustaja Kanerva on ollut siellä aktiivinen, sen minä tiedän. Käykääpä kuuntelemassa, mitä sanovat metsäteollisuuden pomot niissä juhlissa: joka toisessa lauseessa kiukutaan kuljetuskustannusten suuruutta. Miksi he sitten estävät halvan kuljetusreitin rakentamisen? Se on pelkkää markkinapolitiikkaa, jolla pyritään puun monopoli säilyttämään yhdellä ostajalla. Mutta kuten tiedämme, markkinoilla eivät monopolit koskaan pärjää, se on selvä asia. Jonain päivänä ne murtuvat.

Tämän takia Suomen tulisi tätä yhteistyökeinoa käyttäen, pohjoismaista yhteistyötä käyttäen pyrkiä siihen, että laitamme omat liikennereittimme kuntoon, runkoväylät, vesireitit ja sitten tietenkin pohjoisen ratayhteyden. Se on henkivakuutus, josta kannattaa maksaa. Kyllä me suomalaiset itse ostamme aina itsellemme henkivakuutuksia tai terveystakuutuksia sitä varten, että jos jotain sattuu, voisimme sillä turvata oman tulevaisuutemme. Mutta minkä tautta Suomen valtio ei siihen lähde? Jos me laskemme kaiken sen varaan, että vain Uusimaa menestyy ja vain eteläinen Suomi menestyy, niin kuten sanoin äsken, työhuoneessaan jokainen voi 3 prosentin korkokannan kasvulla ruveta laskeksimaan, miten tämä homma kannattaa. Se tuottaa varmuudella valtavaa tappiota.

18.07 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Turvallisuuskysymyksen lisäksi on tärkeää, että Pohjoismaat kunnostautuvat yhdessä niissä tärkeissä asioissa, joissa pystymme olemaan vahvoja, ja rauhanvälitys on yksi niistä. Pystymme väkivallan pysäyttämisen lisäksi luomaan taloudellisia mahdollisuuksia ja poliittisia mahdollisuuksia, ja meillä on myös kokemusta, meillä on hyviä henkilöitä siihen. Siinä kannattaa kyllä voimavarat yhdistää.

Mitä tulee yhteiseen ulkopolitiikkaan laajemminkin Pohjoismaiden ulkopuolella, on hyvä, että Pohjoismaiden neuvosto on keskustellut transatlanttisista suhteista Valkoisessa talossa hyvin paljon. Pohjoismaita näytetäänkin katsovan yhtenä porukkana, ja kun niitä vierailuita sinne on ollut, niin siellä ovat käyneet valtioiden päämiehet yhdessä.

Venäjän kanssa on käyty keskusteluita niin ikään. On tärkeätä pitää Venäjän kanssa keskusteluyhteys, vaikka ajat hieman haastavat ovatkin.

Mutta sitten Kiina. Nousevana ja jo olevanakin talousmahtina, yhä suurempana taloudellisena tekijänä ja kauppakumppanina toivoisin myös siihen kiinnitettävän enemmän huomiota. Voisivatko Pohjoismaat kunnostautua yhdessä myös sinne suuntaan niin yhteisen arvopohjan myötä kuin kaupantekijöiden myötä, koska kauppa peilaa entistä suurempaa roolia myös EU:n ja Kiinan välillä nyt, kun kauppasota nostaa päätään Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä?

Rouva puhemies! Yksi asia edustaja Hoskosenkin liittyen: liikennehankkeet. Ne ovat tärkeitä, ja toivon, että Keskipohjolan vihreää kuljetuskäytävää edistetään myös Pohjoismaiden neuvostossa. Sehän tarkoittaa kuljetusreittiä ja ihmisten liikkumisreittiä aina Trondheimista Uumajan kautta Vaasaan, Ähtäriin, Jyväskylään, itärajalle saakka. Siinä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

meillä paljon mahdollisuuksia kaupan kannalta tulevaisuudessa, tuotteitten liikuttamisen kannalta, turismin kannalta ja niin edelleen. Toivon, että pidätte tätä esillä. Muun muassa edustaja Pirttilahti tuntee tämän reitistön hyvin, [Puhemies koputtaa] koska on samojen yhteyksien varrelta.

18.09 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pitää ensin kiittää tästä erinomaisesta toimintakertomuksesta, mikä on aikaansaatu, meidän puheenjohtaja Juho Eerolaa, varapuheenjohtaja Feldt-Rantaa ja yhtä lailla meidän virkamieshenkilöstöä — Mari Herranen on paikalla täällä. Lueskelin tuota kannesta kanteen, ja minä katselin, että meidän virkamiehien nimet taitavat puuttua täältä, olikohan minulla oikea tulkinta? Eli meillä on hyvä henkilöstö, täytyy nyt ensin kehua, tuolla Pikkuparlamentin 7. kerroksessa, ja se järjesti erinomaisesti meidän koko tapahtuman — eli viime vuonna Suomi oli Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtaja — ja puheenjohtajiston kaikki kokoukset ja muut. Lämpimät kiitokset tästä meidän virkamieskoneistolle ja eduskunnalle. Tapahtumat olivat hyvin järjestettyjä.

Muutamia nostoja pohjoismaisesta yhteistyöstä kaikkienensa: Erittäin työntäyteinen vuosi meillä oli todellakin Suomen osalta. Oltiin siinä puheenjohtajistossa puheenjohtajana ja vietiin vahvasti läpi tätä Yhdessä — Tillsammans -ajattelua. Tästä on pidetty erinomaisia puheenvuoroja, kuten kuulin tuossa Erkki Tuomiojan puheenvuoron ja muiden, ja ne ovat kertoneet tästä vahvasta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Eli työntäyteinen vuosi, ja yhtä lailla itse siinä meidän työnteossakin erilaisia asioita meni eteenpäin.

Olen itse keskiryhmien edustaja Pohjoismaiden neuvostossa, ja yksi asia, mikä oli keskiryhmillä ja ehkä muillakin ryhmillä, oli tämä, millä tavalla me vaikutamme EU:ssa Pohjoismaina ja miten me saamme enemmän tällaisen proaktiivisen otteen yhdessä. Kun otetaan vaikka täältä energiapuolelta tämä LULUCF tai RED II, missä olimme me metsäiset valtiot, kuten Ruotsi ja Suomi, vahvasti yhdessä mukana ajamassa sitä linjaa, millä tavalla metsiä käytetään, niin esimerkkinä, mitenkä muissakin asioissa voisimme olla enemmän proaktiivisia, saimme aikaiseksi, että viime vuoden aikana saatiin yhteinen virkamies ja yhteinen EU-toimisto, joka on kaikkien Pohjoismaiden ja kaikkien puolueiden ja kaikkien pohjoismaalaisten ihmisten käytettävissä. Tähän nimitettiin Matilda af Hällström, joka on erinomaisesti suorittanut omaa tehtävänsä siinä ja pitänyt pohjoismaista näkymää myös EU:n parlamentin osalta yllä.

Toisen suomalaisen nostan tässä samalla ylös. Pohjoismainen energiayhteistyö on aika pitkälle mennyttä. Meillä on vahva yhteinen sähkömarkkina, ja sitä katsellaan kansainvälisestikin, millä tavalla se toimii. Kun te sieltä kännykästänne katsotte fingrid.fi ja sieltä sähkömarkkinatilaa, niin näette suoraan koko Pohjoismaiden sähkön tilanteen, mikä on sähkön hinta ja kuka tuottaa sähköä ja mihinkä sitä menee. Eli tätä malliahan Pohjoismaat ovat myös ajaneet osaltaan, kun EU on puhunut omasta energiaintegraatiostaan ja omasta energiamarkkinastaan. Jorma Ollila teki meille viime vuonna erinomaisen raportin tästä, ja toivon oikeastaan, että Ollilan raporttia vietäisiin eteenpäin niillä lähtökohdilla — siellä oli muistaakseni toistakymmentä kohtaa — ja että tiivistäisimme yhteistyötä entisestään. Eli jotenkin näissä ilmasto- ja ympäristöasioissa, mihinkä tämä energia vahvasti liittyy, meidän pitäisi ottaa vielä terävämpi kanta ja ehkä yhteistyökeskustelukin.

Kaikkienensa nämä pohjoismaiset asiat, mitä me käymme siellä Pohjoismaiden neuvostossa, jotenkin ohuesti tulevat tänne meidän omiin valiokuntiin Suomenkin kansanedustuslaitoksessa. Itse olen yrittänyt puhua tuolla talousvaliokunnassakin, että millä tapaa me sai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 34/2018 vp

simme siellä tehdyt esitykset ja keskustelut — tämä on hienoa, kun päästään nyt keskustelemaan, joku toinenkin tilaisuus on saattanut olla tämän vuoden aikana — vielä tiivistettyä sitä, että meillä niistä pohjoismaisista aloitteista, mitä me esimerkiksi Akureyrissa juuri tämän viikon alussakin nostimme pöydälle, voitaisiin myös kansallisesti käydä keskustelua, ovatko ne minkänäköisiä, minkätuntuisia.

Tästä nostaisinkin sen, mikä oli Suomen ohjelmassakin, rajaesteet, eli juuri tuohon edelliseenkin liittyen se, minkälainen suhde meillä on ensinnäkin EU:hun. Implementoimmeko me samalla tapaa niitä EU:n artikloita ja direktiivejä kunkin kansallisessa päätöksenteossa vai teemmekö me sen EU:n lainsäädännön jälkeenkin rajaesteitä varsinkin Ruotsin ja Suomen välillä? Kuitenkin aika moni muukin Pohjoismaiden valtio ottaa EU:n implementoinnin ja lainsäädännön käyttöönsä. Muodostammeko me rajaesteitä näillä omilla toiminoilla? Suomi teki aloitteen. Sitä on nyt käsitelty, ja edelleen käsitellään, esimerkiksi meidän kasvu- ja kehitysvaliokunnassa Torniossa, että meillä olisi kansallinen oma rajaestetoimikunta, mikä katsoo lävitse eri viranomaisten kanssa, minkälaisia rajaesteitä esimerkiksi Kelan tai jonkun muun organisaation taholta meille on tulossa.

Suomi 100 vuotta: Oli erinomaiset juhlat meillä eri Pohjoismaissa. Itse sain osallistua Oslon juhlaan ja kertoa siellä suomalaisesta ja norjalaisesta energiayhteistyöstä. Mutta ennen minun esitystäni siinä oli Morten Jentoft kertomassa vuoden 1918 tapahtumista — ja minulla meinaa ääni nytkin särkyä, se oli niin vaikuttavaa. Hän toi esille valokuvan, missä oli teloituskohtaus Längelmäeltä, ja minä ihmettelin, minkä takia Jentoft tämmöisen tuo. No, perusta on siinä, että Norja lähetti Suomeen kaksi ambulanssiryhmää vuonna 1918, ja toinen tuli Längelmäelle ja toinen tuli Imatran alueelle. Ne ambulanssiryhmät auttoivat haavoittuneita ja toimivat siinä terveydenhuollon osalta. Mutta yksi kiinnostava asia siinä on tähän nykypäivään: Norjan hallitus halusi laittaa tämmöiset tiedustelujoukot liikkeelle ja nähdä, mikä tilanne oli silloin 1918 Suomessa. He raportoivat tarkasti ja kuvasivat sitä tilannetta, ja tämä kuvamateriaali ja raportointi oli tämän toimittaja Morten Jentoftin käytössä, ja hän on tehnyt siitä nyt kirjan, mikä on noin kuukausi sitten julkaistu. Tällä hetkellä se on norjaksi, mutta sen pystyy kyllä lukemaan vähän huonommallakin ruotsin kielen taidolla — erittäin mielenkiintoinen kirja. Halusin nostaa tämän, että myös silloin on tehty vahvaa yhteistyötä. No, sitten toisen maailmansodan aikana Suomen hallitus laittoi ambulanssijoukon myös Norjaan, ja sama asia: vähän tiedustella ja toimia. Mutta tämä kuvamateriaali, mikä on tässä kirjassa, oli vallan pysäyttävä. Eli Suomi 100 -hengessä oli hyviä tapahtumia.

Yksi asia, mikä viime vuonna nousi, oli tämä kielikysymys. Olen kyllä hyvin onnellinen omasta puolestani, että meillä on tämä käänös ollut jo 70-luvulta lähtien mukana näissä Pohjoismaiden neuvoston kokouksissa ja olemme saaneet materiaalin, joka tulee aika monella kielellä. Että jos tässä edistyttäisiin niissä päätöksissä, mitä tässä salissa tehtiin, eli kukin maa saisi omalla kielellään ne asiakirjat ja riittävän ajoissa ja voisi omalla kielellään jättää asiakirjoja, niin se olisi iso edistys vielä tästä eteenpäin. Eli Suomi ja Islanti tekivät tämän ehdotuksen.

Mutta kiitos kerran vielä hyvästä toimintakertomuksesta. Se kuvaa hyvin ansiokkaasti, mitä viime vuonna tapahtui. Toivon samanlaista menestystä tillsammans jatkossakin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.